

Var det bättre förr?

- En studie om lärares erfarenheter och tankar kring Lpo94 och Lgr11.

Olle Nyberg & Alexander Jonasson

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Självständigt arbete grundläggande nivå 32: 2014
Ämneslärarprogrammet 2012-2015
Seminariehandledare: Gunnar Teng
Examinator: Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte:

Syftet med studien är att undersöka hur lärare i skolämnet idrott och hälsa ser på och påverkas av Lpo94 respektive Lgr11. Här nedan redovisas våra frågeställningar:

- Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?
- Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?
- Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lgr11 jämfört med Lpo94 kan skapa för elevernas lärande?

Metod:

Vi har valt att intervjua 3st manliga lärare i Stockholmsområdet. Vi valde denna kvalitativa metod för att få en djupare förståelse av lärarnas uppfattningar kring Lpo94 och Lgr11.

Intervjuerna genomfördes utifrån en intervjumall och spelades in.

Resultat:

Det vi kan säga efter genomförandet av studien är att samtliga lärare föredrar Lgr11 framför Lpo94 på grund av att den nya läroplanen är tydligare och mer strukturerad. Lärarna anser att dåligt med tid i kommunernas simhallar begränsar deras verksamhet samt att dessa skolor i övrigt hade goda resurser för att bedriva undervisning. Lärarna anser också att elever har bättre förståelse för hur de betygsätts med det nya betygssystemet och att den betygsinflation som de tidigare upplevde under Lpo94 nu är kraftigt nertonad.

Slutsatser:

Det vi anser oss kunna säga om denna studie är att dessa lärare föredrar den nyare läroplanen framför den äldre, att simundervisning inte kan bedrivas som önskat samt att det nya betygssystemet verkar underlätta lärarens arbete med bedömning. Eftersom detta en liten studie kan vi inte dra några slutsatser om hur det ser ut i större skala, men vi tror oss kunna göra antaganden om att det skulle kunna bli liknande resultat i Stockholmsområdet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund.....	1
2.1 Tidigare forskning.....	4
2.2 Teoretiska utgångspunkter.....	5
3. Syfte och frågeställningar.....	7
4. Metod.....	7
4.1 Urval.....	8
4.2 Genomförande.....	9
4.3 Datainsamling.....	9
4.4 Tillförlitlighetsfrågor.....	10
4.5 Etiska aspekter.....	11
5. Resultat.....	12
6. Diskussion & analys.....	18
7. Metoddiskussion.....	23
Käll- och litteraturförteckning.....	25
Bilaga 2.....	2
Intervjumall.....	2

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

1. Inledning

I och med att en ny läroplan träder i kraft förändras skolsituationen för både lärare och elever. Det är en stor process som inleds och det är mycket arbete för lärare att sätta sig in i för att kunna förmedla ut den nya läroplanen för eleverna. Varje ny läroplan träder i kraft med syfte att förbättra den svenska skolan.

Vad anser lärarna om att verka under Lpo94 och Lgr11? Var det bättre förr eller har den mer målstyrda läroplanen öppnat upp för nya positiva lärandemöjligheter för eleverna? Vi anser att det är viktigt att ta en tillbakablick i lärarnas yrkesamma liv för att få en förståelse för hur läroplanerna fungerar i praktiken.

Den 11 oktober 2010 presenterade utbildningsministern Jan Björklund den nya läroplanen Lgr11. I den nya läroplanen ska kursplanerna få en ny struktur som är uppdelad i tre delar: syfte, centralt innehåll och kunskapskrav.

”Kraven i skolan ska vara tydliga och konkreta. Lärare, föräldrar och elever ska förstå vad som förväntas under lektionerna. Läroplanen slår fast att eleverna har rätt till strukturerad, lärarledd undervisning. Det är dags att uppvärdera läraren och undervisningen i skolan”, säger utbildningsminister Jan Björklund.

Regeringen har beslutat att det ska vara mål i årskurs 3, 6 och 9. Det ska vara färre mål som är tydligare skrivna och ett centralt ämnesinnehåll ska anges. Läroplanen ska innehålla områden som skolans värdegrund om uppdrag och övergripande mål och riktlinjer. Regeringen har bestämt syftet och det centrala innehållet i kursplanerna. Under syftet beskrivs varför ämnet finns och vad kunskapen ska leda till. Under det centrala innehållet beskrivs innehållet i undervisningen, stoffet. (www.regeringen.se)

2. Bakgrund

Nedan ges en tillbakablick av läroplanerna med fokus på mål och dess innehåll.

Nedan citeras Lgr60:s inledande mål som ger en god beskrivning hur den första läroplanen sedan grundskolan sattes i drift. Man sätter både personens egen utveckling i fokus men betonar också att ämnet gymnastik ska bidra till att underlätta i det kommande arbetslivet som ofta var fysiskt krävande. Eleven ska också få bestående intresse och förståelse för behovet av

fysisk aktivitet. Läroplanen är uppdelad i tre olika stadier, låg- mellan- och högstadiet. (Läroplan för grundskolan, skolöverstyrelsens skriftserie 60 s. 344)

Undervisningen i gymnastik skall tillfredsställa elevernas behov av rekreativ kroppsrörelse och medverka till deras allsidiga och harmoniska utveckling. Den ska bedrivas så, att den allmänna prestationsförmågan höjes och en ändamålsenlig arbetsteknik främjas. Vidare skall ett ekonomiskt och estetiskt rörelsesätt eftersträvas för att befrämja en god kroppsbehärskning. (Läroplan för grundskolan, skolöverstyrelsens skriftserie 60 s. 344)

Under rubriken allmänna synpunkter beskrivs fysisk fostran, där fysiologer och experter har kommit fram till att en god kondition är grundläggande villkor för hälsa och arbetskapacitet. Man betonar att det är förberedande för arbetslivet t.ex. att man måste förberedas genom att lära sig riktiga arbets- och viloställningar. Rörelsemoment som att lyfta och bära anses viktiga och ska prioriteras. (Läroplan för grundskolan, skolöverstyrelsens skriftserie 60 s. 344-345) Fler områden utöver fysisk fostran som läroplanen tar upp är hälsofostran, social fostran och estetisk fostran.

Lgr69 har samma inledande mål som Lgr60 med några enstaka skillnader. Det som nämns i Lgr69 som är avvikande från tidigare läroplan är att:

Undervisningen skall ge eleverna tillfälle att pröva och utöva olika gymnastik- och idrottsformer. Den skall vidare förmedla kännedom om den egna kroppens funktion och vård i samband med fysisk aktivitet. (Läroplan för grundskolan, skolöverstyrelsen 1969, s. 166)

Även i Lgr69 är läroplanen uppdelad i tre olika stadier, låg- mellan- och högstadiet. På ett liknande sätt som i Lgr60 beskrivs de allmänna synpunkterna med lite omformulerade rubriker, t.ex. heter "Hälsofostran" (Lgr60) "Elevens hälsa och hygien" (Lgr69). Utöver omformuleringarna av rubrikerna kan man säga att grundtanken är densamma med viss modifikation. (Läroplan för grundskolan, skolöverstyrelsen 1969, s. 166-167)

Utvecklingen från de tidigare läroplanerna till Lgr80 har varit markant. Man kan se en ny struktur i läroplanen och antyda att en tydlig samhällsutveckling har avspeglats i läroplanen.

Undervisningen skall medverka till elevernas fysiska, psykiska och sociala utveckling samt syfta till att skapa förståelse och bestående intresse för regelbunden kroppsrörelse som ett medel till hälsa och välbefinnande. Den skall ge alla elever möjligheter till att tillfredsställa sitt rörelsebehov samt att uppleva rörelseglädje, rekreation och gemenskap. Den skall organiseras så att också elever med olika handikapp kan delta. (Läroplan för grundskolan, s. 90)

I ovanstående citat kan man se ett mer modernt synsätt på ämnet som nu heter ”Idrott” och som tidigare hette ”Gymnastik”. Man kan se att fokuseringen på förberedande kunskaper och egenskaper inför arbetslivet inte betonas längre samt att undervisningen nu ska anpassas för elever med olika handikapp. Man märker att samhällsutvecklingen har gått framåt då man nu t.ex. inte betonar att man ska sköta sin hygien på samma vis som man gjorde i föregående läroplaner, i och med att detta numera är norm i samhället. Internationell kultur är också något nytt som tas upp i läroplanen, att eleven ska få insikt i andra kulturers värderingar och traditioner. Detta kan avspegla den invandring Sverige har haft och att läroplanen anpassas till de nya kulturernas värderingar och traditioner. (Läroplan för grundskolan, s. 90-91)

Lpo94:s kursplan är uppbyggd med en inledning där ämnet idrott och hälsas syfte beskrivs. Betoningen ligger på att främja folkhälsan och vikten av att lära barn och ungdomar kunskap kring hur den egna kroppen fungerar och hur man genom goda matvanor, regelbunden fysisk aktivitet och friluftsliv kan förbättra sitt fysiska och psykiska välbefinnande. (Lpo 1994, s.3-10)

Sedan beskrivs området *mål att sträva mot* vilket är ett avsnitt där eleven får mål att uppfylla under en längre period.

Efter det kommer ett avsnitt som kallas ämnets uppbyggnad och karaktär som beskriver ämnets innehåll. Ämnet är uppbyggt i tre olika områden, *rörelse, rytm och dans - natur och friluftsliv - livsstil, livsmiljö och hälsa*.

Eleven har mål att uppnå i slutet av det femte skolåret och mål att uppnå i slutet av det nionde skolåret.

Lgr 11:s kursplan är uppbyggd med en kort inledning av ämnet idrott och hälsa. Sedan beskrivs syftet med undervisningen och vilka förmågor man ska utveckla under skoltidens

gång. Nytt i Lgr11 är att det ingår ett centralt innehåll som är indelat i tre olika områden, rörelse, hälsa och livsstil samt friluftsliv och utvistelser. Betygsbedömningen är beroende av vilken årskurs man går i. Kursplanen behandlar olika kunskapskrav, där det står vad eleven ska klara av för att uppnå ett visst betyg. Betygsskalan är sexgradig och består av bokstäverna A-E där A är det högsta möjliga betyget och E är det lägsta möjliga betyget. I kunskapskraven används olika begrepp för att kategorisera elevernas kunskap och färdighet, begrepp som *till viss del, god, relativt god, relativt väl, välutvecklat och väl*. Med dessa begrepp ska läraren bedöma hur elevens kunskaper är i ämnet i idrott och hälsa. (Lgr 2011, s.51-57).

2.1 Tidigare forskning

Tomas Viberg har skrivit ett examensarbete på avancerad nivå som undersöker lärares uppfattningar av skillnader och likheter mellan Lpf94 och Gy11. Hans studie innehåller sex kvalitativa intervjuer som undersöker gymnasielärares uppfattningar och upplevelser av den nya läroplanen kopplat till lärarnas erfarenheter ifrån den föregående läroplanen. Studiens resultat visade att lärarna ansåg att den nya läroplanen var tydligare i många avseenden men att vissa formuleringar och begrepp fortfarande var svårtolkade. Lärarna ansåg även att den nya betygsskalan ledde till mer rättvis bedömning för eleverna (Viberg 2013, s.2).

Caroline Nyström Avander har skrivit ett examensarbete där hon jämför Lgr11 och Lpo94 i ämnet svenska. Caroline Nyström Avander kom bl.a. fram till följande:

”De stora skillnaderna mellan Lpo94 och Lgr11 ligger generellt i att Lgr11 är mer konkretiserad. Lgr11 har tydligare mål för eleven och riktlinjer för skolan. Språket är mer lättillgängligt då det innehåller ett begränsat antal väldefinierade begrepp. I de nya kunskapskraven finns en tydlig progression mellan de olika nivåerna på kunskapskraven.” (Nyström Avander 2011, s.37)

Det hon vill säga med detta är att Lgr11 har blivit mer konkret med tydligare mål för lärarna att förhålla sig till. Språket är mer lättillgängligt och det finns en tydlig progression mellan de olika nivåerna på kunskapskraven.

Marie Öhmans doktorsavhandling beskriver att ämnet idrott- och hälsa är populärt bland elever och föräldrar. En majoritet av eleverna i skolan tycker att det är glädjefyllt och värdefullt med idrott- och hälsa samt att föräldrarna anser att ämnet är ett av det fem

viktigaste i skolan. Lärare vill helst att elever ska få ha kul och undervisningen bedrivs med mycket rörelse. Detta har dock kritiserats eftersom det är svårt att få ämnet till ett kunskapsämne med tanke på att påtryckningar om att ämnet bör vara kul kommer från alla håll så som lärare, elever och föräldrar (Öhman 2007, s.48).

Tholin (2006) skriver bland annat om hur betyg och betygssystemet historiskt vuxit fram och utvecklats i Sverige. Han undersöker ämnet idrott och hälsa och går in på hur lärarna motiverar sitt ämne, vilket innehåll som beskrivs och hur det betygssätts (Tholin 2006, s. 13). Han menar att skolans idrottsundervisning ofta anses vara alltför inriktad på pojkars bollsportsintressen (Tholin 2006, s. 155).

I Annerstedt och Larssons 'I have my own picture of what the demands are ...' undersöker de hur idrott- och hälsa-lärare uppfattar Lpo 94's betygssystem där lärarna betygssätter sina elever utifrån nationella riktlinjer och sina egna kriterier. I artikeln kommer man fram till att betygssystemet är icke-transparent och bedömning av elever sker underförstått. Resultaten av undersökningen visar också att betygssystemet måste vara enklare och tydligare för att det inte ska skapas stora skillnader och orättvisa mellan olika skolor (Annerstedt & Larsson 2010, s. 112)

2.2 Teoretiska utgångspunkter

De teorier vi kommer att stödja oss emot är Göran Lindes (2012) och Urban Dahllöfs (1999) teorier om läroplaner och ramfaktorer. Linde menar att läroplanen kan tolkas på tre olika nivåer och framträda på tre olika arenor, formulering av läroplanen, transformering av läroplanen och slutligen realisering av läroplanen. Dahllöf definierar vad som menas med ramfaktorer och menar att undervisningen styrs mer av ramfaktorer än av läroplanen.

Nedanstående avsnitt behandlar först Lindes begrepp och därefter Dahllöfs ramfaktorsteori:

Formulering av läroplanen:

Formulering av läroplanen är första steget i framställandet av en ny läroplan. Det man först måste ta hänsyn till är de föreskrifter som finns i skolsystemet för vilka ämnen som ska finnas med, hur mycket tid varje ämne ska tilldelas, vilket innehåll de ska vara och vilka mål som ska uppnås.

Transformering av läroplanen:

”Lärarna är huvudaktörer i transformeringen av läroplanen och de som utformar sin uppgift enligt vad de vill, vad de anser förväntas, vad de kan och vilka yttre villkor som gäller.” (Linde 2012, s.64).

Citatet är hämtat ur ”Det ska ni veta!” av Göran Linde, där han beskriver hur transformeringen av läroplanen sker utifrån en lärares perspektiv.

Transformeringen av läroplanen sker av många påverkande faktorer och därför kan läroplanen ses som ett mål snarare än en strikt plan (Linde 2012, s.64). Läroplanen transformeras även genom elever, skolledare och andra aktörer som är med och påverkar skolan i sin helhet, det kan t.ex. vara företagare som begränsar skolans ekonomiska tillgångar och därmed medför konsekvenser för hur verksamheten bedrivs (Linde 2012, s.64). Läroplanen är i stor utsträckning fri att tolka på det vis läraren känner passar sin idé om hur undervisningen ska bedrivas (Linde 2012, s.64).

Realisering av läroplanen:

Det sista steget i läroplansteorin är realiseringen av läroplanen. Läraren ska förverkliga det valda stoffet. Lärarens lektionshållning och elevernas verksamhet under lektionerna är grunden i realiseringsteorin. Centrala begrepp är kommunikationen och aktiviteten i klassrummet (Linde 2012, s.65).

Ramfaktorteorin:

”Ramfaktorteorin utgår från en mycket enkel tankefigur som säger att: Om inte förutsättningen f är för handen kan inte handlingen h utföras och således finns det alltid ett begränsat frirum för möjliga handlingar.” (Linde 2012, s.59).

Flera faktorer påverkar hur undervisning bedrivs, t.ex. tillgångar i form av lokaler och material. Ramfaktorerna påverkar resultatet av undervisningen, läraren anpassar undervisningen utifrån vad han eller hon har att arbeta med (Linde 2012, s.59). ”Det faktiskt realiserade stoffurvalet visar sig genom ramfaktorteoretisk orienterad forskning bero på flera andra offentliga beslut än beslut om innehåll enligt läroplanen.” (Linde 2012, s.18).

Dahllöf delar in ramfaktorer i två huvudgrupper, fysiska och administrativa. Han ger sju konkreta exempel inom ramfaktorteorin, gruppering, klasstorlek, total tid för undervisning, lärarens utnyttjande av dennes tillgångar för undervisning, tillgång till läromedel, orten och plats i samhället. (Dahllöf 1999, s.16)

Dessa faktorer påverkar lärarens undervisning och ger i sin tur konsekvenser för eleverns lärande.

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur lärare i skolämnet idrott och hälsa ser på och påverkas av Lpo94 respektive Lgr11. Vi vill ta reda på vilken läroplan lärarna föredrar och varför.

1.3.1 Frågeställningar

- Hur var det och hur är det att verka med respektive läroplan?
- Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma eleverns kunskaper i ämnet idrott och hälsa?
- Hur påverkar läroplanerna elevernas lärande?

4. Metod

För datainsamling finns olika metoder som exempelvis enkät, läsning, observation och intervju (Kylén 2004, s.9). Med en enkät är det lättare att få ett större underlag dvs. fler svar men dessa svar anses som grundliga och är mer lämpade för statistik. En intervju tillåter respondenten att svara mer utförligt och intervjupersonen kan ställa följdfrågor för att få en djup förståelse för respondentens åsikter. Observation som metod är bra för att det är den enda metod som beskriver allt som händer. Detta möjliggör att ta reda på exakt information. När man använder läsning som metod så läser man olika texter som t.ex. rapporter och artiklar för att samla data. (Kylén 2004, s.10)

Det finns olika intervjutyper man kan använda sig utav vid genomförandet av en intervju. En strukturerad intervju bygger på fasta frågor som ställs till alla olika deltagare i undersökningen, till skillnad från en ostrukturerad intervju då man använder sig utav friare formulerade frågor. Den kvalitativa intervjun är oftast den primära metoden att använda sig utav för att få fram djupare information kring ett problemområde. (Examensarbete i lärarutbildningen 2010, B. Johansson & P.O Svedner s.34)

Vid genomförande av en kvalitativ intervju med låg grad av strukturering bestäms enbart frågeområdena innan, sedan kan frågorna variera från gång till gång, beroende på hur deltagaren svarar och vilka aspekter denne tar upp. Man vill ha så djupa och uttömmande svar som möjligt, det är den kvalitativa intervjuens syfte. Man brukar spela in och transkribera intervjun för att kunna analysera den i efterhand. (Examensarbete i lärarutbildningen 2010, B. Johansson & P.O Svedner s.35)

4.1 Urval

Vi har valt att intervjua lärare i idrott och hälsa som har undervisat elever i årskurs 7-9. Denna avgränsning gjorde vi eftersom dessa lärare har fördjupat sig i läroplanernas bedömning i och med att högstadieläverna får betyg i ämnet idrott och hälsa. Kravet vi hade på dessa lärare var att de både skulle ha undervisat med Lpo94 och Lgr11 som styrdokument. Vid valet av lärare har vi utgått från ett bekvämlighetsurval, genom att ta kontakt med lärare vi tidigare träffat och kände till.

Vi har intervjuat tre manliga lärare, som är 34, 35 och 57 år gamla. Läraren som är 35 år fick vi kontakt med genom studenter i vår klass som haft honom som VFU-handledare. Vi tog kontakt via sms och bestämde tid och plats för intervju. Läraren som är 34 år har vi tidigare varit i kontakt med under vår utbildning och bestämde tid och plats för intervjun via e-post. Läraren som är 57 år var en gammal idrottslärare från vår högstadietid och honom kontaktade vi via e-post och telefon.

Lärare A som är 34 år är idrottslärare på en skola med elever som har en hög socioekonomisk bakgrund. Det är en 7-9 skola som ligger i Stockholms län. Han har varit idrottslärare sedan 2005 och har innan dess utbildat sig till lärare i idrott och hälsa på GIH. Skolan har ett högt betygssnitt för avgångselever.

Lärare B är en 57 årig man som har undervisat i idrott och hälsa i 26 år. Han har arbetat på låg- mellan- och högstadiet på olika skolor i stockholmsregionen. Skolan han arbetar på nu anses ha en hög kvalitetsnivå och fått pris för det. Skolan ligger i ett relativt starkt socioekonomiskt område.

Lärare C är 35 år och har undervisat i idrott och hälsa i 6 år. Han har undervisat från låg- till högstadiet, gymnasienivå och även särskilda elever med autism och aspergers syndrom. Skolorna han har arbetat på ligger i Stockholmsregionen. Skolan han arbetar på nu ligger i ett socioekonomiskt svagt område.

4.2 Genomförande

Vid genomförandet av intervjun har vi utgått från att vårt intervjuobjekt skulle få bestämma tid och plats för att underlätta för dennes arbete.

Lärare A föreslog att vi skulle komma ut till hans skola och göra intervjun. När vi kom till skolan hittade vi en avskild lokal som isolerade allt ljud utifrån vilket gjorde det mycket behagligt att genomföra intervjun. Denna intervju tog drygt 30 minuter medan själva mötet med intervjuobjektet var på drygt 60 minuter.

Lärare B föreslog att vi skulle komma ut till hans skola för att göra intervjun. Väl på plats fanns det inte många avskilda lokaler lediga vilket ledde till att vi fick göra intervjun i en aula-liknande lokal. Detta fungerade bra eftersom det var tyst i lokalen vilket inte ledde till några störningsmoment. Denna intervju varade i drygt 35 minuter medan själva mötet med intervjuobjektet varade i drygt 60 minuter.

Lärare C avslutade en utbildning på söder om staden vilket gjorde det naturligt att göra intervjun där. Det svåra var att hitta en folktom och relativt lugn lokal att genomföra intervjun på för att kunna behålla koncentration och skärpa för både oss och för intervjuobjektet. Denna intervju skedde i en krogliknande miljö med svag musik i bakgrunden och mörk belysning. Detta var inte en optimal miljö att intervju i men det gjorde samtalet mer avslappnat. Inspelningen varade drygt 30 minuter medan själva mötet med intervjuobjektet var på drygt 60 minuter.

4.3 Datainsamling

Vi använde oss utav en intervjuguide när vi genomförde intervjun. Vi meddelade lärarna vad vi tänkte undersöka och vad syftet med vår uppsats var. Intervjun spelades in och transkriberades i efterhand. Intervjuerna spelades in med smartphones och vi berättade för

lärarna att de kommer vara anonyma under skivarpocessen och publiceringen av vår uppsats.

4.4 Tillförlitlighetsfrågor

Validitet kan beskrivas som giltighet, styrkan och riktigheten i ett uttalande. ”Ett giltigt argument är hållbart, välgrundat, försvarbart, vägande och övertygande.” (Kvale & Brinkmann 2010, s.264)

”Reliabilitet hänför sig till forskningsresultatens konsistens och tillförlitlighet; den behandlas ofta i relation till frågan om ett resultat kan reproduceras vid andra tidpunkter och av andra forskare. Det handlar om huruvida intervjupersonerna kommer att förändra sina svar under en intervju och huruvida de kommer att ge olika svar till olika intervjuare.” (Kvale & Brinkmann 2010, s.263)

Innan intervjuerna har vi förberett oss på olika vis för att empiriinsamlingen ska bli så tillförlitlig som möjligt. Vi har förberett oss genom att ha med en intervjumall, en grund för de frågor vi kommer ställa till läraren. Denna intervjumall utgår vi ifrån och ställer följdfrågor när vi hör något vi vill veta mer om. Intervjumallen var likadan till alla intervjuerna för att skapa tillförlitlighet vid senare analys av svaren. Intervjumallen skapade vi genom att utgå från våra frågeställningar som i sin tur bildade underlag för följdfrågor vilka inriktades på specifika delar som vi var intresserade av att veta mer om. Vi använde begrepp som ramfaktorer och var då beredda på att förklara vad vi menade med detta ifall läraren inte skulle ha en förkunskap om detta eller om vi märkte att läraren inte tänkte på samma sätt som vi gjorde gällande ramfaktorer. Innan intervjuerna har vi försökt att inte ha några förutfattade meningar som eventuellt skulle kunna komplicera och påverka resultatet av intervjuerna. Vi har försökt att utföra intervjuerna i lugna rum för att inte bli distraherade av omgivningen som eventuellt skulle kunna få läraren på andra tankar. Vi har varit på plats i god tid vid intervjutillfällena och småpratade lite med intervjupersonerna innan start för att minska risken att irrelevant prat uppkommer under intervjun. För att kunna relatera till de frågor vi ställde lärarna så läste vi in oss på läroplansteori, decentralisering, centralisering och ramfaktorteorin.

Vid intervjun har vi varit tydliga att berätta när intervjun börjar spelas in. När vi spelade in använde vi oss av en smartphone. Denna process upprepades vid samtliga intervjutillfällen. Vi

har försökt att inte påverka intervjupersonens tankar och åsikter genom att fokusera på att ställa följdfrågor för att få mer och djupare information. Vi har också varit noga med att hålla oss till syftet och försöka styra samtalet mot vårt syfte och våra frågeställningar. Intervjuerna begränsades till ca 30 minuter för varje respondent. Vid intervjun klargjorde vi att ärlighet eftersträvas och att intervjupersonerna kommer vara anonyma och därmed inte behöver oroa sig för att säga vad de känner och tycker.

4.5 Etiska aspekter

När man genomför en studie ska man tillämpa god forskningsetik, visa respekt och hänsyn för intervjuobjektet. Det är viktigt att deltagaren får god information kring undersökningens syfte, den skall ha gett samtycke till sin medverkan och skall kunna avbryta intervjun när den själv vill utan att behöva oroa sig över efterföljande konsekvenser. Deltagaren skall vara säker på att hans/hennes anonymitet är skyddad och vid den färdigställda rapporten vara omöjlig att identifiera. (Examensarbete i lärarutbildningen 2010, B. Johansson & P.O Svedner s.22)

Arbetar man efter dessa forskningsetiska anvisningar visas respekt för deltagaren man intervjuar och man vinner förtroende vilket ökar motivationen för personen att delta på ett konstruktivt sätt i undersökningen. (Examensarbete i lärarutbildningen 2010, B. Johansson & P.O Svedner s.23)

Det finns fyra huvudkrav som ska följas för att skydda intervjuobjektet. Dessa krav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet innebär att forskaren ska informera intervjuobjektet om deras uppgift i arbetet och vilka villkor som gäller för deltagaren. Forskaren ska upplysa intervjuobjektet att deltagandet är frivilligt och att personen kan avbryta intervjun när den vill. Informationen man delger ska innehålla alla inslag i den aktuella undersökningen som kan tänkas påverka intervjuobjektets vilja att delta(s.7). *Samtyckeskravet* betyder att forskaren ska erhålla intervjuobjektets samtycke till medverkan. Är intervjuobjektet under 15 år behövs även förälder/vårdnadshavarens samtycke (s.9). Med *konfidentialitetskravet* menas att forskaren ska ge intervjuobjektet konfidentialitet och personuppgifter ska förvaras på ett vis som gör att obehöriga personer inte kan ta det av det(s.12). *Nyttjandekravet* innebär att forskaren ska försäkra intervjuobjektet att informationen som erhålls enbart används för forskningsändamål (s.14). (www.vr.se)

Vi har i vår undersökning följt samtliga forskningsetiska krav. Vi informerade informanterna om dessa innan vi genomförde intervjun och i vår studie kommer de att vara anonyma genom att vi använder fingerade namn.

5. Resultat

Här redovisar vi vårt resultat vi fått av de kvalitativa intervjuerna vi genomfört med det tre högstadielärarna i idrott och hälsa. Lärarna arbetar på olika skolor i Stockholms län och alla har en högskoleutbildning.

För att nå ett resultat av intervjuerna har vi bearbetat transkriberad text. Detta har vi gjort genom att analysera. Vi har kategoriserat och valt ut relevant information till respektive forskningsfråga.

Lärare A

Lärare A är 34 årig manlig lärare och arbetar på en skola som ligger i ett socioekonomiskt starkt område. Han har undervisat i idrott och hälsa sedan vårterminen 2005. Han arbetar på en 7-9 skola och undervisar enbart i ämnet idrott och hälsa men har tidigare även undervisat i samhällsorienterande ämnen. Han har arbetat på en skola innan han kom till nuvarande arbetsplats.

Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?

Lärare A anser att den nya läroplanen är mer styrd och det är tydligt vad man ska göra. Han menar att Lpo94 var ostrukturerad och gav mer spelutrymme för att undervisa i det man ansåg var roligt. Han ansåg att man t.ex. kunde undervisa mycket i bollspel ifall man hade det intresset bara man fick med det obligatoriska som simning och orientering, man kunde skapa mycket tid för det man tyckte var roligt. Han berättar om att det var mindre dansundervisning under Lpo94 och att den nya läroplanen har gjort att dansen har fått större plats i undervisningen. Lärare A har under Lpo94 tagit in utomstående kraft i form utav lärarlyftet som har undervisat eleverna i dans, detta har fungerat i och med att dansens plats i undervisningen var så pass liten att det gick ekonomiskt.

Lärare A berättar att arbetet kring tolkningen av den nya läroplanen började i god tid. Han ansåg att skolan var bra förberedda, de fick ta del av skolverkets material inför Lgr11. De har

även haft kommunikation med andra lärare angående den nya läroplanen. Han tror att skiftet har varit större i andra skolämnen.

Lärare A: ”Men idrotten tycker jag inte var lika stor skillnad just innehållsmässigt, även fast det är tydligare vad du måste undervisa om. Så förberedelsen där tycker jag var helt ok.”

När vi frågade om Lärare A fått mer eller mindre tid för undervisning och om detta har påverkat elevernas lärande med den nya läroplanen svarar han att skolan har dragit av 10 minuter av varje idrottslektion för att ge mer tid åt matematik. Detta upplever han inte påverkar elevers lärande i speciellt hög grad men antyder att 10 minuter i veckan under ett års tid är mycket förlorad tid.

Lärare A tror sig anse att han föredrar Lgr11 framför Lpo94 eftersom han tycker att innehållet är bra och lyfter upp viktiga delar. Han kritiserar hur friluftsliv och området kring idrottsskador ska bedömas. Han anser att man inte ska sätta betyg på friluftsliv och idrottsskador överhuvudtaget. Han beskriver Lpo94 som ”rätt flummig” eftersom att man t.ex. kunde bli underkänt i orientering men ändå få godkänt i slutbetyg. Han tror att det har blivit en mer enhetlig betygssättning mellan olika skolor med den nya läroplanen, dock tror han sig veta att det finns skolor som lever kvar i den gamla läroplanens bedömning och innehåll. Han anser att Lpo94 var RF:s förlängda arm.

Lärare A: ” ... idrottsundervisningen verkligen var Riksidrottsförbundets förlängda arm. Då var det att du ska spela hockey, fotboll och innebandy liksom att det har man tagit bort ännu mer, att man försöker göra idrott mer ett ämne liksom där man lär sig hälsa, livsstil och rörelse och varför man rör sig. Så det tycker jag är bra att det lyfts fram mer.”

Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?

Lärare A anser att det nya betygssystemet är bättre eftersom det står tydligare vad som krävs för ett specifikt betyg. De skriftliga proven och dansområdet är enklare att bedöma eftersom det står tydligare skrivet i styrdokumentet. Han tycker dock det fortfarande är ”flummigt”

med begreppet ett ”ändamålsenligt rörelsemönster” som uttrycks både Lpo94 och Lgr11. Han menar att det kan vara svårt att bedöma en elevs ”ändamålsenliga rörelsemönster”.

Lärare A berättar att när Lgr11 kom i kraft skulle varje lärare skriva en kommentar till varje enskild elev när det var dags för utvecklingssamtal. Detta ansåg han var väldigt tidskrävande och jobbigt. Detta togs bort och numera fyller man in en matris som gör lärarnas arbetsbörda lite mindre. Till varje skriftligt prov ska du som lärare skriva vad eleven har uppnått och vad eleven ska göra för att nå längre. Detta underlättar för elevens utveckling men tar mycket tid för läraren.

Lärare A anser att det generellt sätts färre höga betyg nu eftersom ämnet idrott och hälsa har fått ett bredare bedömningsområde, eleven måste ha mycket bredare färdigheter inom alla områden för att nå det högsta betyget. Han menar att betygssystemet slår för hårt för de som inte uppnår en hög kunskapsnivå i enstaka delar av bedömningsområdena. Detta betonar flertalet gånger. Sedan har det även blivit mer teori i ämnet vilket gör att han har sett en tendens att teoretiskt skickliga elever kan få högre betyg än praktiskt skickliga elever.

Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lpo94 jämfört med Lgr11 kan skapa för elevernas lärande?

Lärare A anser att det finns ramfaktorer som påverkar elevernas lärande men han menar att det gäller att se möjligheter istället för problemen. Han nämner att han blir begränsad när han ska undervisa i basket eftersom det bara finns korgar i en av två hallar. Som tidigare nämnt har idrottslektionerna kortats ner en aning men han känner inte att det påverkar elevernas lärande i någon större utsträckning.

Tid och ekonomi kan speglas i simundervisningen där skolan väljer att ha sin simundervisning utomhus i augusti månad. Detta sker pga. tid och ekonomiska skäl vilket är en ramfaktor som kan påverka elevernas lärande. Han menar att det är viktigare att köpa in materiel till idrottsundervisningen snarare än att betala dyra pengar på att hyra simhallar.

Lärare A anser att skolan har en väldigt bra situation vad gällande idrottslokaler. Han anser att det inte finns något som riktigt begränsar hans undervisning beträffande lokaler eller materiell. En ramfaktor som han dock ser är att hans undervisningsgrupper är lite för stora,

han har 30 elever per klass men han skulle föredra att ha runt 25-26 elever för att kunna bedriva den bästa möjliga undervisningen.

Lärare B

Lärare B är en 57 årig man som har undervisat i idrott och hälsa i 26 år. Han har arbetat på låg- mellan- och högstadiet på olika skolor i stockholmsregionen. Skolan han arbetar på nu anses ha en hög kvalitetsnivå och fått pris för det. Skolan ligger i ett relativt starkt socioekonomiskt område.

Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?

Lärare B anser att Lpo94 och Lgr11 är lite ”luddiga”, Lgr11 p.g.a. att den skrivs på ett sätt som gör det väldigt komplext för läraren att tolka och bedöma rörelsekvalitéer. Skillnaden är att man lägger större vikt på friluftsliv och orientering i den nya gentemot den gamla. Han poängterar att det har tillkommit mycket teoretiska uppgifter som t.ex. reflektionsuppgifter, som inte var lika vanligt förekommande i den tidigare läroplanen. Han anser att Lgr11 är ett bättre styrdokument eftersom det tycks ha lagt ner mer tid och tanke för att göra det bra. Han betonar dock att det har blivit mycket tuffare för både elever och föräldrar i och med det nya betygssystemet.

När vi frågade hur övergången har skett mellan de olika läroplanerna berättade Lärare B att hans skola har arbetat väldigt mycket med tolkandet av Lgr11 och att skolan ligger i framkant och började i god tid med landningen av den nya läroplanen.

Lärare B: ”Vi har verkligen läst och gått på kurser, och varit med och utformat det här betygsstödet, hur man ska göra en teoretisk hälsouppgift var vi med GIH och gjorde, och la A C och E nivå, som finns med. Så vi stod väl på fötterna när betygen kom.”

Lärare B har samma tid för undervisning i Lgr11 som med den föregående läroplanen men hade gärna sett att det hade funnits mer tid för idrott och hälsa.

Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?

Lärare B poängterar att det nya betygssystemet är betydligt tuffare för elever och föräldrar eftersom man inte kan ha några kunskapssvackor inom något delområde för att nå det högsta betyget.

Lärare B: ”Jag tycker det här styrdokumentet är lite bättre eftersom dom lagt ner mer tid och tanke på de, men eleverna och föräldrarna upplever att det är jättetufft, man kan ligga på en A-nivå i alla områden utan till exempel orientering där man ligger på en E-nivå, och då blir det D. Det tycker dom är tufft.”

Han anser att det var mycket enklare att nå det högsta betyget under Lpo94, han anser att det har varit en betygsinflation och menar nu att Lgr11 fungerar som en inflationsspärr och det anser han är bra. Han menar att det tidigare systemet eskalerade och bidrog till att många bedömdes för högt. Det nya systemet är mer konkret och man kan visa elever föräldrar hur han bedömer, vad eleven ska göra för att få ett högre betyg, på ett lättare sätt än innan.

Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lpo94 jämfört med Lgr11 kan skapa för elevernas lärande?

På skolan Lärare B verkar undervisar det tre idrottslärare i samma hall med 66 elever i taget. Eleverna delas sedan in i tre grupper vilket ger möjligheter till att nivågruppera eller dela upp efter kön. Han anser att det är en stor fördel att få in olika infallsvinklar från alla lärare vad gällande bedömning av elever. Han berättar att det är en tight grupp idrottslärare som ofta träffas och samtalar angående undervisning och bedömning. Han anser att det är en fördel ur ett lärarperspektiv att eleverna kan ta del av olika lärares speciella färdigheter inom olika områden.

Angående ramfaktorer anser Lärare B att han begränsas en aning i sin undervisning pga. att hallen inte har ribbstolar och linor. Undervisningen bedrivs mycket utomhus i och med det stora elevantalet. Han menar även att simningen begränsas i skolan eftersom många närliggande kommuner använder deras simhallar för simundervisning. ”Simundervisningen går neråt, simkunskapen blir sämre” konstaterar Lärare B.

Elevantalet har ökat den senare tiden av ekonomiska skäl men detta anser inte han har påverkat undervisningen överhuvudtaget. Skolan har en bra närmiljö med skog, stora gräsytor

och fotbollsplan. Materiell för undervisning finns det rikligt av, Lärare B anser endast att mer tid i simhallen är något som saknas i undervisningen.

Lärare C

Lärare C är 35 år som har undervisat i idrott och hälsa i 6 år. Han har undervisat från låg- till högstadiet, gymnasienivå och även särskilda elever med autism och aspergers. Skolorna han har arbetat på ligger i stockholmsregionen. Skolan han arbetar på nu ligger i ett socioekonomisk svagt område.

Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?

Lärare C anser att den nya läroplanen är mycket tydligare skriven, framförallt vad gällande kunskapskraven. Det har blivit enklare för honom som lärare att bedöma eleverna och eleverna har fått det enklare att förstå vad de behöver förbättra för att höja sitt betyg. Han menar att det centrala innehållet har skrivits på ett mer tydligt sätt och att hela dokumentet är lättare att ta till sig. Han tycker att Lpo94 hade en väldigt svårtolkad betygssättning och att vissa delar av innehållet inte överensstämde med vad som stod i bedömningen. "... det fanns luckor i hela tänket om man säger så...".

Det har blivit mer teoretiska lektioner med den nya läroplanen, mer teoretiska uppgifter och prov säger Lärare C. Teoridelarna undervisas ofta i klassrum men han försöker undvika det i den mån de går och istället integrera teori och praktik.

Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?

Lärare C berättar att man i den förgående läroplanen kunde ta hänsyn ifall eleven hade en kunskapsbrist i ett specifikt område och ändå ge eleven ett högt betyg. Med den nya läroplanen blir det mer tydligt vilka delar eleven har uppnått och vilka områden som behöver förbättras för att nå ett högre betyg. Man bedömer eleven bredare och djupare, vilket gör att eleven måste ha stora kunskaper inom samtliga områden för att kunna nå det högsta betyget. Med den nya läroplanen har det gått åt mer tid för dokumentering och pappersarbete menar Lärare C.

Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lpo94 jämfört med Lgr11 kan skapa för elevernas lärande?

Lärare C berättar att det finns bra lokaler för undervisning i idrott och hälsa. Det finns tillgång till stor hall som går att dela av, fotbollsplan ute och närliggande skogsområden för orientering. Det som Lärare C anser är jobbigt är simundervisningen, att det tar tid att åka till och från simhallen och att det är personalkrävande. Simundervisningen är något som prioriteras högt i och med att det är många som inte klarar av kunskapskraven, vilket har lett till att två idrottslärare åker två timmar i veckan till simhallen med särskilda elever.

Lärare C anser att teoridelen av ämnet har blivit större och mer tidskrävande efter lanseringen av Lgr11.

”Det har ju blivit fler teoretiska områden att undervisa i vilket har påverkat tiden för mig som lärare, jag har behövt läsa in mig på mer specifika områden mer och så. Mer teoretiska uppgifter och skriftliga prov än innan. Mer pappersarbete på mitt skrivbord. Teoridelarna bedrivs i klassrum och även integreras i praktiska delen av undervisningen. För jag känner att det ibland kan bli lite väl mycket i klassrummet vilket är något jag vill försöka undvika.”

Detta anser Lärare C att det är tidskrävande och att det tar för mycket rörelsetid för eleverna när de arbetar teoretisk i klassrummet.

Lärare C berättar att antalet elever han undervisar vid varje tillfälle varierar bland de olika årskurserna. Den minsta gruppen är 21 elever och den största gruppen är 38 elever, snittet ligger på drygt 28 elever per lektion säger han. Han berättar att de är två idrottslärare på alla lektioner förutom i årskurserna 8 och 9 då de undervisar ensamma.

6. Diskussion & analys

Under analysarbetet av de tre intervjuer vi har genomfört kommer vi använda oss av ramfaktorteorin för att bättre förstå lärarna i deras uppfattningar om skillnader mellan Lpo94 och Lgr11. De tre lärare som vi intervjuat har alla varit män och verkat i Stockholmsområdet, alla har varit aktiva lärare i ämnet idrott och hälsa i flertalet år och samtliga arbetar nu på högstadiet.

Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?

Den första frågeställningen vi ville intervjua lärarna om var ”Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?” där vi kan se tydliga likheter mellan lärarnas svar. Där anser alla lärare att friheten var större i Lpo94 eftersom den ansågs som mindre strukturerad. Till exempel ansåg Lärare B att han själv gavs större utrymme att bedriva undervisning i delmoment som han själv ansåg som intressanta och roliga som t.ex. bollspel. Vilket förklaras i den centralisering av läroplanen som skett i Lgr11.

Alla lärare betonar att den nya läroplanen är tydligare skriven och gör det enklare för både lärare och elever att få en bild av vad som ska uppnås. De berättar även att alla lärare låg i framkant med övergången till den nya läroplanen, att de började arbetet drygt ett halvår innan och arbetade sedan kontinuerligt med att förstå den nya läroplanen.

Ett ämne som kom upp under samtliga intervjuer var att lärarna ansåg att det varit en kraftig betygsinflation under tidigare läroplaner och i och med att Lgr11 sjösattes så har denna fungerat som en spärr för att ”orimligt höga betyg” sätts som Lärare C uttryckte sig.

Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?

Alla intervjuade lärare föredrar den nya läroplanen och dess struktur gällande bedömning som anses tydligare och bättre. Lärarna anser att läroplanen är bättre framförallt för elevernas skull, i och med att eleverna lättare förstår vad som krävs för att nå ett visst betyg.

Under Lpo94 anser lärarna att det var mer lek och fokus på den fysiska prestationen och att det fanns en starkare norm om vilka som ska ha högt betyg.

Lärarna menar att teoretiskt starka individer lyfts fram under Lgr11, då skriftliga uppgifter är mer förekommande och man inte kan förbise att en del betyg blir lägre. Att man under gällande betygssystem inte kan vara svag i ett delmoment utan hamnar lägre i betyg än vad som kanske anses riktigt av lärarna anses som orättvist och det slår för hårt.

Den nya läroplanens mer tydliga bedömningssystem hjälper eleverna att förstå kraven och därmed veta vad som bör lyftas för att nå det önskade betyget. *”Min uppfattning är att det är mycket lättare för eleverna för att veta hur de ligger till och vad de behöver förbättra i alla fall.” Lärare C.*

Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lpo94 jämfört med Lgr11 kan skapa för elevernas lärande?

Alla tre lärare anser att det är väldigt lite som begränsar deras undervisning, en lärare nämner en sal utan basketkorgar och en annan enskilda stökiga elever. Men något som alla lärare

anser begränsar deras undervisning och därmed agerar som en ramfaktor är att de alla saknar den tillgång till lokal för simundervisning som önskas. Den simundervisning som förekommer är enbart kontroll av simkunnighet. Här finns en önskan om att kunna bedriva mer varierande undervisning i vatten. Det problem som beskrivs är ramfaktorer som begränsar och påverkar undervisningen (Dahllöf 1999, s.16)

Samtliga lärare anser sig ha den material och tillgångar utöver tid i simhall som behövs för att bedriva god undervisning, med undantag för läraren som hade en sal utan basketkorgar men indikerade att detta inte var ett större problem.

Lärarna ser skillnader mellan Lpo94 och Lgr11 genom att dansen framhävs, teoretiska moment blir fler och att betygssystemet är bättre. Lärarna beskriver ett skifte i vilka elever som får högre betyg och därmed lyfter teoretiskt starka elever samt ofta gynnar tjejer i och med att lärarna anser att danskunskaperna är godare överlag bland flickorna. Detta nya system kan bidra till att en elev som är fysiskt lagd och duktig på t.ex. fotboll inte får det betyg som den troligtvis fått under Lpo94.

En konsekvens lärarna ser av skiftet av läroplanerna är att delar lyfts fram, vilket samtliga lärare anser är ett steg i rätt riktning för ämnet. Ett exempel på det är att dans och friluftsliv har fått en större plats i Lgr11. Det ställs tydligare krav på kunskap och därmed blir undervisningen mer styrd av läroplanen än tidigare, detta kan ses som en ramfaktor ur en aspekt och en möjlighet till mer variation ur en annan.

Alla lärare föredrar den nya läroplanen och anser att Lpo94 var mindre strukturerad och därför gav mer utrymme för att bedriva undervisning mer fritt vilket i sin tur leder till en mindre enhetlig skola. Detta ligger i linje med Nyström Avanders studie kring jämförandet av Lpo94 och Lgr11 då Lgr11 anses som mer konkret och har tydligare mål för skolan och eleverna (Nyström Avander 2011, s.37). Lärares intresse kan styra undervisningen snarare än att man följer läroplanens grundläggande idé. Detta resultat var intressant i och med att frihet ofta kan vara positivt men i detta fall så var mer struktur vad som behövdes i läroplanen. Vi har nu efter intervjuerna en god förståelse för hur lärare anser hur läroplanerna bör och inte bör vara för att gynna eleverna och det egna arbetet i bedömning av eleverna.

Tomas Vibergs studie visade att lärarna var tydligare i många avseenden men att vissa formuleringar och begrepp fortfarande var svårtolkade. Lärarna ansåg även att den nya betygsskalan ledde till mer rättvis bedömning för eleverna (Viberg 2013, s.2). I vår

undersökning har vi fått resultat som ligger i linje med vad Tomas Vibergs har presenterat. De lärare vi intervjuat anser att Lgr11 är en bättre och mer genomtänkt läroplan än Lpo94, vilken ansågs som tydligare i många avseenden men också svårtolkad. Likt tidigare studier ansåg de lärare vi intervjuade också att bedömning av eleverna blir mer rättvis men betonade också att det kunde slå väldigt hårt i betygssättningen om en elev t.ex. är svag i ett specifikt delmoment.

Som utbildningsminister Jan Björklund sa när han presenterade den nya läroplanen ville han att kraven i skolan ska vara tydliga och konkreta. Detta stämmer överens med vad lärarna nu anser om den nya läroplanen, det har skett en förbättring i dokumentet och det har blivit enklare för både lärare och elever att förstå kunskapskraven. Det är tydligt att en strukturerad och tydlig läroplan behövs och eftersträvas av lärarna för att de ska kunna bedriva sin verksamhet på ett så bra vis som möjligt. Konsekvenserna av att den nya läroplanen har tydligare och mer konkreta kunskapskrav anser vi bör skapa en mer jämlik och enhetlig skola vilket vi tror kan gynna eleverna oavsett vilken skola man går på. Vi tror att läroplanens syfte är att forma eleven kunskapsmässigt för att kunna verka i kommande arbetsliv.

Under lanseringen av läroplanen var samtliga skolor beredda på skiftet och kunde bearbeta dokumentet en lång tid innan. Samtliga lärare kände sig förberedda när den nya läroplanen skulle träda i kraft.

Samtliga lärare vi intervjuade anser att det nya betygssystemet är tydligare och bättre. Lärarna upplevde också att eleverna tydligare kunde förstå sig på kunskapskraven och på så sätt veta vad de behöver förbättra för att uppnå ett specifikt betyg. Detta underlättar mycket för lärarna som inte behöver ha betygssamtal med eleverna i lika hög utsträckning som innan. Lärarna upplevde att under Lpo94 fokuserades det mer på den fysiska prestationen snarare än saklig kunskap. Under Lpo94 fanns det en tendens till betygsinflation för fysiskt högpresterande elever vilket har förändrats i och med den nya läroplanen. Nu ser lärarna en tydligare och mer jämlik betygssättning mellan könen, då tjejerna överlag verkar få högre betyg än innan. Detta anser lärarna kan bero på att bland annat dansen har lyfts fram i den nya läroplanen och att det blivit fler teoretiska inslag. Lärarna och vi anser att detta är ett steg i rätt riktning för ämnet, att utvecklingen är mer mot ett kunskapsämne snarare än att eleven nästan enbart bedöms efter fysisk prestation i t.ex. basket. Konsekvensen av de nya kunskapskraven med hjälp av det nya betygssystemet tror vi är att eleven gynnas av att få en bredare kunskap i ämnet idrott

och hälsa. Vi tror inte det hade skett någon utveckling i denna riktning ifall inte Lgr11 hade trätt i kraft.

Ramfaktorer som begränsar lärarna var framförallt simundervisningen. Tiden i simhallen önskade samtliga lärare att det skulle finnas mer av, för att kunna ge eleverna så bra undervisning som möjligt. Lärarna ansåg att det inte bara är viktigt att eleverna kan simma och uppfylla dessa kunskapskrav utan även ha tid för till exempel lek i vatten. Samtliga lärare anser att de har de material och de lokaler som behövs för att bedriva en god undervisning på land. Skolorna hade även närliggande skogsområden för att kunna bedriva friluftslivsaktiviteter och orientering. Här trodde vi att vi skulle finna fler faktorer som kraftigt begränsade undervisningen som till exempel små lokaler, stora elevgrupper och så vidare. Vi är införstådda med att vi intervjuade lärare i skolor som hade väldigt goda resurser kopplade till ämnet idrott och hälsa. Detta medför att all undervisning förutom simningen kan bedrivas, det fanns inga tydliga begränsningar enligt lärarna. Konsekvensen av att simundervisningen begränsas kan vara att eleverna som inte simmar och badar med sin familj eller liknande inte skapar en trygghet till vatten. Detta kan bidra till att eleven låter sig uteslutas ur vattenaktiviteter och därmed går miste om potentiellt glädjefyllda upplevelser och fysiskt aktivitet i vatten.

Vi har tidigare nämnt Dahllöfs sju begrepp som har en stor betydelse på hur undervisningen utspelar sig, nämligen gruppering, klasstorlek, total tid för undervisning, lärarens utnyttjande av dennes tillgångar för undervisning, tillgång till läromedel, orten och plats i samhället (Dahllöf 1999, s.16). Lärarna vi intervjuat tycker generellt att de undervisar lite för stora grupper, de har ofta mellan 28-30 elever på varje lektion. Lärare A berättar att han tror sig ha hittat en magisk gräns för den bästa undervisningen och det ligger mellan 25-26 elever per lektion. Lärarna anser sig ha den tid de behöver för att bedriva god undervisning men som Lärare C antydde kan stökiga elever bidra till att tid går till spillo och därmed verka som en begränsande faktor. Alla lärare anser sig ha alla medel i form utav material, lokaler och närmiljö för att bedriva den undervisning läroplanen vill förmedla.

Marie Öhman skriver i sin doktorsavhandling att elever, lärare och föräldrar tycker att ämnet idrott och hälsa är fyllt av glädje (Öhman 2007, s.48). Vi har tolkat genom våra intervjuer med idrottslärarna att det har blivit mer teori i ämnet vilket har lett till att tiden för idrottsaktiviteter minskat. Detta går emot en norm som vi anser finns om ämnet, där glädjen till rörelse är stark betonad och kunskapen kommer i andra hand. Denna utveckling har enligt

oss skett genom att de teoretiska momenten står nerskrivet på ett mer tydligt sätt i den nya läroplanen gentemot den gamla. I och med att Lgr11 anses mer tydlig än Lpo94 så blir t.ex. pojkars specialintresse för bollspel (Tholin 2006, s. 155) inte lika påverkande för lärarna i och med att de nu har en tydligare struktur i styrdokumentet att följa. En annan påverkande faktor gällande bollspel skulle kunna vara att ordet boll inte ens nämns i Lgr11 (Lgr 2011, s.51-57).

I Annerstedt och Larssons 'I have my own picture of what the demands are ... ' undersöker de vad lärarna i idrott och hälsa anser om Lpo 94's betygssystem. De idrottslärare vi intervjuat anser att det förra betygssystemet var mer rörigt och att man hade större utrymme för fri tolkning. I artikeln står de även att betygssystemen måste vara enklare och tydligare för att inte skapa stora skillnader och orättvisor mellan skolorna, något som idrottslärarna vi intervjuat anser har förbättrats med den nya läroplanen. De lärare vi intervjuat uppfattar Lgr11 som mer tydlig och precis som författarna i artikeln ansåg att läroplanerna bör vara utifrån ett betygssättningsperspektiv (Annerstedt & Larsson 2010, s. 112).

7. Metoddiskussion

Syftet med denna studie var att intervjua lärare som har varit aktiva under både Lpo94 och Lgr11. Vi anser att vi fått ut god information av intervjuerna och kunnat dra slutsatser och värdera resultaten utifrån den lilla studie vi gjort. Vi har velat få svar på hur det var att verka under respektive läroplan, hur de olika läroplanerna hjälper att bedöma elevers kunskap och vilka didaktiska konsekvenser läroplanerna kan skapa för elevernas lärande.

Vi är medvetna om att lärarna kan säga vad som förväntas och inte egentligen vad de tycker och känner, med detta i åtanke bör man ha ett kritiskt öga på studier av denna typ. Vi kan ha påverkat lärarnas svar genom att vi bara själva är studerande till samma yrke, och då bidra till att läraren anpassar sina svar till vad de tror förväntas och uppskattas av oss. Detta är något vi har förståelse för.

Vi ser både styrkor och svagheter med vårt urval. Eftersom vi har intervjuat så pass få lärare kan vi inte komma med några starka generella resultat men vi kan ge en god bild utav hur läget ser ut på dessa specifika skolor.

Käll- och litteraturförteckning

Tryckta källor

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.

Skolverket (1994). *1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*.

Skolöverstyrelsen (1960). *Läroplan för grundskolan, skriftserie 60*.

Skolöverstyrelsen (1969). *Läroplan för grundskolan, Lgr69 Allmän del*.

Skolöverstyrelsen (1980). *Läroplan för grundskolan, Lgr80 Allmän del*.

Krag Jabobsen, J. (1993). *Intervju - Konsten att lyssna och fråga* (Studentlitteratur 1993)
Lund: Studentlitteratur.

Steinar Kvale, Svend Brinkmann (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund.
Studentlitteratur AB.

Kylén Jan-Axel (2004). *Att få svar*. Stockholm. Bonniers.

Johansson, B. Svedner, P. (2010). *Examensarbete i lärarutbildningen*. Kunskapsföretaget.

Linde, G. (2012). *Det ska ni veta!* Lund. Studentlitteratur AB.

Dahllöf, U. (1999). *Det tidiga ramfaktorteoretiska tänkandet*, Pedagogisk Forskning i Sverige
1999.

Viberg, T. (2013). *Bedömning och betygssättning i Gy11*. Linnéuniversitetet.

Öhman, M. (2007). *Kropp och makt i rörelse*. Örebro: Örebro Studies in Sociology.

Tholin, J. (2006). *Att klara sig i okänd natur*. Borås: Högskolan i Borås.

Annerstedt, C. Larsson, S. (2010). *I have my own picture of what the demands are ....*
European Physical Education Review. Vol 16(2) s. 112.

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

<http://www.regeringen.se/sb/d/12466/a/153375>

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:699084/FULLTEXT01.pdf>

<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:529366/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet med undersökningen är att undersöka hur Lpo94 respektive Lgr11 har påverkar lärares arbete i ämnet idrott och hälsa.

Frågeställningar

- Hur var det/är det att verka med respektive läroplan?
- Hur hjälper de olika läroplanerna att bedöma elevers kunskaper i ämnet idrott och hälsa?
- Vilka didaktiska konsekvenser menar lärarna att Lpo94 jämfört med Lgr11 kan skapa för elevernas lärande?

Vilka sökord har du använt?

Lpo 94, Lgr11, Linde, Dahllöf, ramfaktorer, skolverket, centralisering, decentralisering

Var har du sökt?

I GIH:s bibliotek, på diva-portal.org och på Google.se.

Sökningar som gav relevant resultat

Skolverket, ramfaktorer, Dahllöf, Linde, Lgr11, Lpo94 och www.vr.se.

Kommentarer

Vi hade svårigheter att hitta mer bra och relevant information om ramfaktorsteorin.

Bilaga 2

Intervjumall

Intervjuguide:

1. Hur gammal är du?
2. Hur länge har du undervisat i idrott- och hälsa?
3. Vilken/vilka skolor arbetar du på?
4. För vilka årskurser har du bedrivit undervisning i idrott- och hälsa?

5. Vilka erfarenheter har du av att arbeta med Lpo94 respektive Lgr11 som styrdokument?

Vilket styrdokument föredrar du att arbeta under? Varför?

Hur tror du det kommer sig att du tycker så?

Hur har det påverkat din undervisning?

Vad är det som gör att du inte föredrar det ena styrdokumentet framför det andra? Varför tror du att det är så?

6. Hur har övergången från Lpo94 till Lgr11 påverkat din undervisning i ämnet idrott och hälsa?

Hur var det rent praktiskt, hur jobbade du kring tolkandet av den nya arbetsplanen?

Hur ser upplägget ut numera, ser det annorlunda ut? Utveckla!

Har du fått mer/mindre tid till undervisningen? Hur har det påverkat elevers lärande?

7. Hur menar lärarna att respektive läroplan har påverkat deras bedömning av elevers kunskaper?

Vilket bedömningssätt föredrar du, det gamla eller det nya? Motivera!

Hur skiljer sig betygssystemen för dig personligen i ditt arbete med de olika läroplanerna?

Har det blivit enklare/svårare att bedöma elever med den nya läroplanen? Utveckla!

Har det blivit mer/mindre jobb för dig som lärare? Utveckla!

8. Hur påverkas din undervisning av ramfaktorer? T.ex. materiell, skolans geografiska läge, salar, elevantal och tid? Begränsas undervisningen? Varför?

Ser du någon skillnad på ramfaktorer mellan Lpo94 och Lgr11? Tid? Ekonomi?